

61982J0199

DOMSTOLENS DOM AF 9 NOVEMBER 1983. - FINANSMINISTERIET MOD S.P.A. SAN GIORGIO. - ANMODNING OM PRAEJUDICIEL AFGOERELSE INDGIVET AF TRIBUNAL DE TRENTO. - TILBAGESOEGNING AF FEJLAGTIGT BETALTE BELOEB - OVERVAELTNING PAA VAREPRISEN AF AFGIFTER OPKRAEVET I STRID MED FAELLESKABSRETEN. - SAG 199/82.

Samling af Afgørelser 1983 side 03595

spansk specialudgave side 00963

svensk specialudgave side 00389

finsk specialudgave side 00373

Sammendrag

Dommens præmisser

Afgørelse om sagsomkostninger

Afgørelse

Nøgleord

1 . Praejudicielle spoergsmaal _ forelaeggelse for Domstolen _ alle nationale organer med domsmyndighed berettigede hertil _ den nationale sagsbehandlings trin _ karakteren af den nationale retsafgoerelse _ ingen betydning

(EOEf-traktaten , art . 177 , stk . 2)

2 . Faelllesskabsret _ direkte virkning _ interne afgifter , der er uforenelige med faelllesskabsretten _ tilbagebetaling _ naermere regler herfor _ anvendelse af national ret _ begraensninger

3 . Faelllesskabsret _ direkte virkning _ interne afgifter , der er uforenelige med faelllesskabsretten _ tilbagebetaling _ naermere regler herfor _ anvendelse af national ret _ betingelser _ hensyntagen til eventuel overvaeltning af afgiften _ lovlighed

4 . Faelllesskabsret _ direkte virkning _ interne afgifter , der er uforenelige med faelllesskabsretten _ tilbagebetaling _ naermere regler herfor _ anvendelse af national ret _ betingelser _ beviskrav med hensyn til den afgiftspligtiges ikke-overvaeltning af afgiften _ retsstridighed _ kriterier

Sammendrag

§ 1_Processprog : § LU : § 3595 § LU : 1 . I medfør af EOEF-traktatens artikel 177 tilkommer det alle medlemsstaternes organer med domsmyndighed at forelægge spørgsmål for Domstolen , hvilket gælder uanset sagens trin og uanset karakteren af den afgørelse , der skal træffes af den pågældende organ .

2.Retten til at opnå tilbagebetaling af afgifter opkrævet af en medlemsstat i strid med fællesskabsretten er en virk ning af og et supplement til de rettigheder , der er tillagt de retsundergivne ved fællesskabsbestemmelserne om forbud mod afgifter med tilsvarende virkning som told eller , efter omstændighederne , mod en diskriminerende anvendelse af interne afgifter . Selv om tilbagebetalingskrav kun kan behandles i henhold til de materielle og formelle betingelser , som er fastsat ved de forskellige relevante nationale lovgivninger , gælder det dog , at disse betingelser ikke må være mindre gunstige end dem , der gælder for tilsvarende nationale spørgsmål , og at de ikke må udformes således , at de i praksis umuliggør hævdelse af rettigheder , som hjemles ved Fællesskabets retsorden .

3.Fællesskabsretten er ikke til hinder for , at et nationalt retssystem ikke anerkender tilbagebetaling af afgifter opkrævet med urette , saafremt dette måtte føre til en ubegrundet berigelse . Fra et fællesskabsretligt synspunkt er der derfor intet til hinder for , at nationale retter i overensstemmelse med deres nationale regler tager hensyn til , om de med urette opkrævede afgifter har kunnet indregnes i varepriserne og således har kunnet overvæltet på koeberne . Det kan derfor ikke betragtes som stridende mod fællesskabsretten , at nationale lovbestemmelser i princippet udelukker tilbagebetaling af afgifter og skatter opkrævet i strid med fællesskabsretten , naar det er godtgjort , at den afgiftspligtige faktisk har overvæltet dem på andre .

4.Derimod strider det mod fællesskabsretten , at der indføres bevisregler , der gør det praktisk umuligt eller uforholdsmaessigt vanskeligt at opnå tilbagebetaling af afgifter opkrævet i strid med fællesskabsretten , uanset om § 1983_SAG199/82 § LO : § 3596 § LU : tilbagebetaling af en betragtelig del af eller endog samtlige interne afgifter og skatter , opkrævet i strid med national ret , er undergivet samme strenge betingelser .

Dette vil især være tilfældet i forbindelse med formodninger eller bevisregler , der pålægger den afgiftspligtige byrden ved at bevise , at de med urette betalte afgifter ikke er blevet overvæltet på andre retssubjekter , eller i forbindelse med særlige begrænsninger med hensyn til formen for det krævede bevis , saasom udelukkelse af ethvert andet bevismiddel end det skriftlige bevis . Naar det er fastslået , at en opkrævning strider mod fællesskabsretten , kan den nationale domstol frit afgøre , om den med afgiften forbundne byrde helt eller delvis er blevet overvæltet på andre retssubjekter .

Dommens præmisser

1 Ved kendelse af 23 . juli 1982 , indgaaet til Domstolen den 5 . august 1982 , har præsidenten for Tribunale di Trento som undersøgelsesdommer i medfør af EOEF-traktatens artikel 177 forelagt Domstolen to praejudicielle spørgsmål , dels vedrørende fastlæggelsen af EOEF-traktatens principper om tilbagebetaling af afgifter opkrævet i strid med fællesskabsretten , dels vedrørende fortolkningen af Raadets forordning nr . 1430/79 af 2 . juli 1979 om godtgørelse af eller fritagelse for import- eller eksportafgifter (EFT L 175 , s . 1).

§ 1983_SAG199/82 § LO : § 3610 § LU : 2 Det fremgaar af sagen , at sagsoegeren i hovedsagen ,

selskabet San Giorgio , fra 1974 til 1977 maatte betale afgifter for sundhedskontrol , der opkraevendes i strid med faellesskabsretten , i forbindelse med import af mejeriprodukter fra medlemsstater i EOEf .

3 Ved Tribunale di Trento anlagde San Giorgio sag med paastand om tilbagebetaling af de paagaeldende beloeb , og under behandlingen af et krav om betalingspaalaeg paalagde rettens praesident finansministeriet at tilbagebetale San Giorgio et beloeb paa 65 160 585 LIT , hvilken afgoerelse tillagdes foreloebig fuldbyrdelsesvirkning .

4 Finansministeriet gjorde indsigelse mod afgoerelsen fra retspraesidenten og fremsatte begaering om , at afgoerelsens foreloebige fuldbyrdelsesvirkning blev udsat . Til stoette for begaeringen paaberaabte ministeriet sig artikel 10 i lovdekret nr . 430 af 10 . juli 1982 om produktionsafgifter , afgifter for olieprodukter , direkte skatter og mervaerdiavgift samt straffebestemmelser i forbindelse hermed (GURI nr . 190 af 13 . 7 . 1982), der bestemmer :

»Med undtagelse af tilfaelde , hvor der foreligger faktiske fejl , tilbagebetales fejlagtigt erlagt indfoerselstold og fejlagtigt erlagte produktionsafgifter , forbrugsskatter eller statsafgifter ikke , naar byrden er overvaeltet paa andre , uanset om betaling har fundet sted foer naervaerende dekrets ikrafttraeden .

Medmindre andet skriftligt godtgoeres , anses byrden for overvaeltet , naar de varer , for hvilke betaling er sket , er blevet overdraget , hvilket ogsaa gaelder , efter at varerne er forarbejdet , bearbejdet , monteret , samlet eller paa anden maade undergivet behandling . . . «

5 Da San Giorgio rejste tvivl om disse bestemmelsers forenelighed med principperne i Faellesskabets retsorden , har retspraesidenten , der fandt , at det af selskabet anfoerte burde »tillægges betydning« og maatte antages at vaere relevant ved afgoerelsen af , om den foreloebige fuldbyrdelse burde udsaettes , anmodet Domstolen om at besvare foelgende spoergsmaal :

1 . Domstolen anmodes om at afklare og eventuelt supplere sin praksis , saaledes som denne navnlig fremgaar af dom af 27 . marts 1980 i sag 61/79 § FINANSMINISTERIET/SANGIORGIO § LO : § 3611 § LU : (finansministeriet mod Denkavit) , dom af 10 . juli 1980 i sag 811/79 (finansministeriet mod Ariete) og dom af 10 . juli 1980 i sag 826/79 (finansministeriet mod Soc . MIRECO) . Domstolen anmodes om naermere at praecisere foelgende :

a) Maa en national lov antages at vaere diskriminerende og i strid med faellesskabsretlige grundaetninger , naar den (som en undtagelse fra de almindelige regler om *condictio indebiti*) betinger tilbagebetaling af bestemte afgifter af , at disse bevisligt ikke er overvaeltet paa andre retssubjekter (det drejer sig bl.a . om afgifter for sundhedskontrol , som er opkraevet uretmaessigt i strid med faellesskabsretten , idet der er tale om afgifter med tilsvarende virkning som told) , men ikke fastsaetter samme betingelse for tilbagebetaling af andre uretmaessigt opkraevende afgifter og byrder ? Er det herved af betydning , at de af naevnte lov omfattede afgifter i praksis er blevet opkraevet med urette , blot fordi de strider mod en faellesskabsretlig forskrift ?

b) Medfoerer den omstaendighed , at et skriftligt bevis for , at afgifterne ikke er overvaeltet , jfr . ovennaevnte nationale lov , er den eneste betingelse for tilbagebetaling af beloeb opkraevet med urette , at det »i praksis [bliver] umuligt at haevde rettigheder , som de nationale retter skal beskytte« ?

2. Blev der _ med virkning fra den 1 . juli 1980 , datoen for ikrafttraedelsen af Raadets forordning (EOEf) nr . 1430 af 2 . juli 1979 om godtgoerelse eller fritagelse for import- eller eksportafgifter , som ifoelge de anvendte ord (artikel 1 , stk . 2) finder anvendelse paa told og afgifter med tilsvarende virkning _ for foerste gang indfoert faellesskabsbestemmelser , der angaar

tilbagebetaling af afgifter opkrævet med urette , uden at der herved skal gælde noget forbehold for det tilfælde , at afgifterne er blevet overvæltet paa andre retssubjekter? Tilsidesætter disse bestemmelser ældre eller nyere nationale love?

6 Det bemærkes , at lovdekret nr . 430 , der gjaldt , da retspræsidenten besluttede at forelægge sagen for Domstolen , ikke er blevet stadfæstet som lov , men at bestemmelser , der materielt er næsten identiske med bestemmelserne i artikel 10 , er blevet indsat i artikel 19 i lovdekret nr . 688 af 30 . september 1982 om hasteforanstaltninger vedrørende statens skatteindtægter , stadfæstet som lov ved lov nr . 873 af 27 . november 1982 (GURI nr . 270 af 30 . 9 . 1982 og nr . 328 af 29 . 11 . 1982). Denne artikel bestemmer :

§ 1983_SAG199/82 § LO : § 3612 § LU : »Foruden tilfælde , hvor der foreligger faktiske fejl , tilbagebetales fejlagtigt erlagt indførselstold og fejlagtigt erlagte produktionsafgifter , forbrugsskatter eller statsafgifter , saafremt det skriftligt godtgøres , at byrden ikke er overvæltet paa andre , uanset om betaling har fundet sted foer naervaerende dekrets ikrafttraeden .

Det i foerste stykke nævnte skriftlige bevis skal ogsaa fremlægges , naar de varer , for hvilke betaling er sket , er blevet overdraget efter forarbejdning , bearbejdning , montering , samling eller paa anden maade har undergaaet behandling . . . «

Formaliteten

7 Den italienske regering har rejst indsigelse mod , at Domstolen paakender de spoergsmaal , der af retspræsidenten er forelagt den paa sagens indledende trin . Regeringen goer gaeldende , at en anmodning om praedjudiciel afgoerelse ikke kan admitteres under en sag om betalingspaalaeg , da dommen i hovedsagen , jfr . artikel 177 , stk . 2 , ikke skal afsiges af rettens praesident , der forestaar undersoegelsen af sagen , men af den paagaeldende ret som kollegial enhed .

8 Der skal i saa henseende henvises til Domstolens faste retspraksis , hvorefter det i medfoer af artikel 177 tilkommer alle medlemsstaternes organer med domsmyndighed at forelægge spoergsmaal for Domstolen , hvilket gaelder uanset sagens trin og uanset karakteren af den afgoerelse , der skal traeffes af det paagaeldende organ (jfr . herom navnlig foelgende sager : 43/71 , Politi , dom af 14 . 12 . 1971 , Sml . 1971 , s . 319 ; 162/73 , Birra Dreher , dom af 21 . 2 . 1974 , Sml . 1974 , s . 201 ; 70/77 , Simmenthal , dom af 28 . 6 . 1978 , Sml . 1978 , s . 1453).

9 Det bemærkes , at retspræsidentens afgoerelse om betalingspaalaeg og afgoerelse om den eventuelle udsaettelse af fuldbyrdelsen af betalingspaalaegget _ som foelge af finansministeriets indsigelse _ er omfattet af traktatens artikel 177 , stk . 2 .

10 Der kan saaledes ikke gives den italienske regering medhold i formalitetsindsigelsen .

§ FINANSMINISTERIET/SANGIORGIO § LO : § 3613 § LU : Foerste spoergsmaal

11 Det foerste spoergsmaal er i det vaesentlige , om en medlemsstat kan betinge tilbagebetaling af interne afgifter opkrævet i strid med de faellesskabsretlige bestemmelser af , at det bevises , at afgifterne ikke er overvæltet paa andre ,

_ saafremt tilbagebetalingen er undergivet bevisregler , der i praksis umuliggoer hævvelse af rettigheder , som de nationale retter har pligt til at beskytte , og

_ saafremt tilbagebetalingen af andre uretmaessigt opkrævede afgifter og skatter i national ret ikke er undergivet de samme strenge betingelser .

12 Det bemærkes foerst , at retten til at opnaa tilbagebetaling af afgifter opkrævet af en

medlemsstat i strid med fællesskabsretten er en virkning af og et supplement til de rettigheder , der er tillagt de retsundergivne ved fællesskabsbestemmelserne om forbud mod afgifter med tilsvarende virkning som told eller , efter omstændighederne , mod en diskriminerende anvendelse af interne afgifter . Selv om tilbagebetalingskrav kun kan behandles i henhold til de materielle og formelle betingelser , som er fastsat ved de forskellige relevante nationale lovgivninger , gælder det dog _ saaledes som det fremgaar af Domstolens faste praksis _ at disse betingelser ikke maa være mindre gunstige end dem , der gælder for tilsvarende nationale søgsmål , og at de ikke maa udformes saaledes , at de i praksis umuliggør hævvelse af rettigheder , som hjemles ved Fællesskabets retsorden (jfr . følgende domme afsat af Domstolen : sagerne 33 og 45/76 , Rewe og Comet , af 16 . 12 . 1976 , Sml . , s . 1989 og 2043 ; sag 68/79 , Hans Just mod ministeriet for skatter og afgifter , af 27 . 2 . 1980 , Sml . , s . 501 ; sag 61/79 , Denkavit italiana , af 27 . 3 . 1980 , Sml . , s . 1205 ; sagerne 811 og 826/79 , Ariete og MIRECO , af 10 . 7 . 1980 , Sml . , s . 2545 og 2559 ; den forelæggende ret har henvist til de tre sidstnævnte domme) .

13 Imidlertid er fællesskabsretten , saaledes som Domstolen ligeledes har antaget i tidligere praksis , særlig i den allerede nævnte dom af 27 . februar 1980 (Hans Just) , ikke til hinder for , at et nationalt retssystem ikke anerkender tilbagebetaling af afgifter opkrævet med urette , saafremt dette maatte føre til en ugrundet berigelse . Fra et fællesskabsretligt synspunkt er der derfor intet til § 1983_SAG199/82 § LO : § 3614 § LU : hinder for , at nationale retter i overensstemmelse med deres nationale regler tager hensyn til , om de med urette opkrævede afgifter har kunnet indregnes i varepriserne og saaledes har kunnet overvæltet på køberne . Det kan derfor ikke betragtes som stridende mod fællesskabsretten , at nationale lovbestemmelser i princippet udelukker tilbagebetaling af afgifter og skatter opkrævet i strid med fællesskabsretten , naar det er godtgjort , at den afgiftspligtige faktisk har overvæltet dem på andre .

14 Derimod findes det stridende mod fællesskabsretten , at der indføres bevisregler , der gør det praktisk umuligt eller uforholdsmaessigt vanskeligt at opnå tilbagebetaling af afgifter opkrævet i strid med fællesskabsretten . Dette vil især være tilfældet i forbindelse med formodninger eller bevisregler , der pålægger den afgiftspligtige byrden ved at bevise , at de med urette betalte afgifter ikke er blevet overvæltet på andre retssubjekter , eller i forbindelse med særlige begrænsninger med hensyn til formen for det krævede bevis , saasom udelukkelse af ethvert andet bevismiddel end det skriftlige bevis . Naar det er fastslået , at en opkrævning strider mod fællesskabsretten , kan den nationale domstol frit afgøre , om den med afgiften forbundne byrde helt eller delvis er blevet overvæltet på andre retssubjekter .

15 I en markedsoekonomi baseret på fri konkurrence indebærer spørgsmålet om , hvorvidt og i hvilket omfang en afgiftsbyrde pålagt importøren faktisk har kunnet overvæltet på senere omsætningsled , et usikkerhedsmoment , som den , der har maattet betale en EF-stridig afgift , ikke konsekvent bør belastes med .

16 Endvidere har den nationale domstol anmodet Domstolen om at besvare det spørgsmål , om en restriktiv ordning for tilbagebetaling af afgifter opkrævet i strid med fællesskabsretten er forenelig med EOEf-traktatens principper , naar den ikke anvendes på samme måde på andre interne afgifter eller skatter . Retten har herved henvist til de domme , hvori Domstolen _ efter at have udtalt , at reglerne om indsigelser mod ulovlige afgiftskrav er udformet forskelligt i de enkelte medlemsstater og inden for samme stat endog kan variere efter , hvilke typer af skatter og afgifter der er tale om (jfr . navnlig § FINANSMINISTERIET/SANGIORGIO § LO : § 3615 § LU : dommen af 27 . 3 . 1980 , Denkavit italiana) _ har fremhævet , at de retsundergivne , som indtaler krav hjemlet i fællesskabsretlige bestemmelser , ikke maa rammes af mindre gunstige betingelser end dem , der rejser tilsvarende krav på grundlag af national ret .

17 Det bemærkes , at det af Domstolen formulerede ligebehandlingskrav ikke skal forstås saaledes , at det begrundes , at der ad lovgivningsvejen kan indføres foranstaltninger , der i praksis umuliggør tilbagebetaling af afgifter opkrævet i strid med fællesskabsretten , naar blot den samme behandling gælder for de afgiftspligtige , som ønsker at rejse lignende indsigelser mod ulovlige nationale afgiftskrav . Det forhold , at bevisregler , der er kendt stridende mod de fællesskabsretlige forskrifter , i henhold til lov ogsaa skal finde anvendelse i forbindelse med en betragtelig del af interne afgifter og skatter eller endog dem alle , kan derfor ikke paaberaabes for at afskære tilbagesøgning af afgifter opkrævet i strid med fællesskabsretten .

18 Det første spørgsmål må derfor besvares saaledes , at en medlemsstat ikke kan betinge tilbagebetaling af interne afgifter opkrævet i strid med fællesskabsrettens bestemmelser af , at det bevises , at afgifterne ikke er blevet overvæltet på andre , saafremt tilbagebetalingen er undergivet bevisregler , der i praksis gør det umuligt at gennemføre retten til tilbagebetaling , hvilket endog gælder i det tilfælde , at tilbagebetalingen af andre afgifter og skatter opkrævet i strid med national ret er undergivet samme strenge betingelser .

Andet spørgsmål

19 Det andet spørgsmål er , om de i det første spørgsmål nævnte problemer kan løses på grundlag af Raadets forordning nr . 1430/79 af 2 . juli 1979 om godtgørelse af eller fritagelse for import- eller eksportafgifter (EFT L 175 , s . 1).

20 Domstolen skal henlede den nationale rets opmærksomhed på , at denne forordning , som angår godtgørelse af eller fritagelse for import- eller eksport § 1983_SAG199/82 § LO : § 3616 § LU : afgifter , der er opkrævet uretmæssigt , ifølge artikel 1 , stk . 2 , kun finder anvendelse på told , afgifter , landbrugsafgifter og andre afgifter , indført ved forskellige fællesskabsbestemmelser , der opkræves af medlemsstaterne på Fællesskabets vegne . Efter sit indhold finder forordningen ikke anvendelse på interne afgifter og skatter , som måtte være opkrævet i strid med fællesskabsretten .

21 Det er ganske vist formålet med forordningen at sikre , at uretmæssigt opkrævede fællesskabsafgifter tilbagebetales , og med henblik herpå indfører den en nærmere fastlagt procedure . Forordningen kan dog ikke _ uanset dette forhold _ anvendes i forbindelse med krav om tilbagebetaling af interne afgifter .

Afgørelse om sagsomkostninger

Sagens omkostninger

22 De udgifter , der er afholdt af Den italienske Republiks regering og af Kommissionen for De europæiske Fællesskaber , der har afgivet indlæg for Domstolen , kan ikke godtgøres . Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag , der verserer for den nationale ret , tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger .

Afgørelse

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN

vedroerende de spoergsmaal , der er forelagt den af Tribunale di Trento ' s praesident som undersoegelsesdommer ved kendelse af 23 . juli 1982 , for ret :

En medlemsstat kan ikke betinge tilbagebetaling af interne afgifter opkraevet i strid med faellesskabsrettens bestemmelser af , at den bevises , at afgifterne ikke er blevet overvaeltet paa andre , saafremt tilbagebetalingen er undergivet bevisregler , der i praksis goer det umuligt at gennem § FINANSMINISTERIET/SANGIORGIO § LO : § 3617 § LU : foere retten til tilbagebetaling , hvilket endog gaelder i det tilfaelde , at tilbagebetalingen af andre afgifter og skatter opkraevet i strid med national ret er undergivet samme strenge betingelser .